

I skvělý logik

UMÍ ZLOBIT!

Bohatá slovní zásoba, láska ke knihám, touha zjistit, jak funguje svět. Pár charakteristik nadaných a zvědavých dětí, které přesto nemusejí ve škole patřit k premiantům. Třeba proto, že je daný styl výuky nudí, jsou introverti. Kvůli tomu mají být nešťastní? Ne! Skrytý talent mohou od školkového věku odhalit hravé disciplíny; Logická olympiáda je jedna z nich.

text: KATEŘINA POKORNÁ

Brouzдал jsem po internetu a odkaz na Logickou olympiádu na mě sám vyskočil. Zaujal mě, protože odmala miluji logické hádanky, kvízy a úlohy, přiznává Ondřej Motlíček, jedenadvacetiletý student Matematicko-fyzikální fakulty UK v Praze. Sám se později stal třikrát republikovým vítězem zmíněné olympiády – poprvé v patnácti letech, naposledy ve třetím ročníku gymnázia. Úkoly, jež dostal, považuje i ze svého pohledu přeborníka za složité, a přiznává, že některé kvůli časovému omezení vypracovat nestihl. „Ale bavilo mě to. Každý rok jsem se chtěl zlepšovat, překonávat. Obhajovat vítězství bylo ale daleko těžší než zvítězit poprvé,“ podotýká.

Matematický rádce

Že má Ondřej mimořádné nadání, odhalili rodiče v jeho útlém věku. Ve třech letech uměl písmena, brzy poté se naučil číst – dal se do příběhů a dětských knížek. Zvláště si zamiloval komiks Čtyřlístek. „V časopise Míša mne pak bavily křížovky, osmisměrky, později jsem přešel na počítačové hry, ale ty logické, střílečky mě neberou dodnes,“ říká kudrnatý student, jenž vyrůstal v moravském Jeseníku.

Do školy – té domovu nejbližší – nastoupil v šesti letech, a v šesté třídě odešel na osmileté gymnázium. „Měl jsem normální dětství, bez rodičovského drilu. Asi jsem byl premiant, ale nešlo mi o to mít samé jedničky. Rád jsem si šel zahrát i florbal, ping-pong...“ vyjmenovává mladík. S nadšením se účastnil matematických olympiád, ve škole si nechal učiteli zadávat úkoly navíc. Na hodiny se nemusel nijak zvláště připravovat, k dobrým známkám stačila pozornost při výuce, větší věci si uměl logicky odvodit. Prostě talent >

FOTO: DEPOSITPHOTOS, JAKUB STADLER, OPEN GATE SCHOOL

Soutěživý typ.

Patnáctiletý Matthew Novák má za sebou čtyři roky úspěšného studia na gymnáziu Open Gate. S nadšením se pravidelně účastní mnoha olympiád – matematických, fyzikálních i zeměpisných.

od Boha, který běžně (a rád) pomáhal spolužákům s úkoly i přípravou na matematické či fyzikální práce. Jen jazykům nepřišel na chuť, ze zkoušky z angličtiny má dodnes respekt.

„Rodiče mě vždy ve všem podpořili, asi na mne jsou i pyšní,“ směje se student druhého ročníku vysoké školy, který poslední školní rok stihl složit též několik zkoušek určených pro ročník třetí. Chce získat čas na definitivní podobu bakalářské práce.

A Ondřejova mimořádnost? Talent a vyšší IQ (nechal si ho změřit v patnácti; v testu získal plný počet bodů) se v rodině Motlíčků asi dědí – oba rodiče jsou inženýři. On sám by rád šel v otcových šlépějích a stal se programátorem. „S tátou si odborně dobře popovídám, mamce musím kolikrát říct, aby se alespoň tvářila, že mi rozumí,“ žertuje mladík. Že má vysoké IQ, bere jako přirozené, rád o věcech přemýšlí, libuje si, že mu hlava stále pracuje. „Cvičně si asi zkusím udělat přijímačky na lékařskou fakultu, zajímalo by mě, jestli na ten obor mám,“ plánuje na jaro příštího roku. Každopádně přiznává, že pokulhává v manuální zručnosti. Sestavit větrák dle návodu ano, vyčistit ucpaný odpad budiž... To vše jen v případech, kdy není po ruce někdo, kdo by se dané činnosti ujal.

Miluje logické rébusy a šachy, nicméně i rád hraje badminton, baví ho sledovat výluky

tramvají, aby ho při cestování Prahou nikdy nic nepřekvapilo.

„To je jeden z typických rysů lidí s vyšším IQ, někteří rádi plánují věci dopředu a vyhýbají se improvizaci,“ komentuje Zuzana Poláková z organizace Mensa ČR. Mensa sdružuje lidi s IQ nad 130 a od roku 2008 pořádá Logickou olympiádu.

Zlobí i nejlepší

„Logická olympiáda není věcí vědomostí, ale rychlého rozhodování, adaptace, schopnosti vymyslet řešení pro zadaný úkol, které předem dotyční nikdy neviděli,“ zdůrazňuje Poláková, koordinátorka Logické olympiády.

Test prvního kola je koncipován tak, aby se v daném časovém úseku nedal vyplnit celý; to proto, aby se nejdál v řešení dostali jen ti neschopnější. Což je při účasti desítek tisíc dětí z celé republiky logické. Základní kolo lze absolvovat on-line – doma i ve škole. A právě teď v září je třeba se na olympiádu zaregistrovat. Soutěž je otevřená pro zájemce od tří do dvaceti let věku.

„Chceme, aby se do soutěže mohl hlásit každý, aby paní učitelky neselektovaly děti podle svého uvážení. Logické uvažování může mít i introvertní dítě, které se příliš neprojevuje a ani prospěch nemá skvělý, nebo to rozjivené, jež v hodinách vyrušuje, protože jeho

touha po věděni není naplňována," vysvětluje Zuzana Poláková.

Jak bylo zmíněno, talentované děti více prozradí vybroušená slovní zásoba, záliba ve čtení, chuť přijít věcem na kloub, schopnost spojit zdánlivě nesouvisející věci do smysluplného celku a podobně než výtečný prospěch. „Rychleji chápou, více si pamatují, jsou zvidavé, rozumově obvykle působí o něco starší. Zajímá je svět, chtějí zjišťovat, jak věci vznikají, fungují, co je příčinou čeho,“ připojuje psycholožka Pavla Koucká. Chtějí-li rodiče nadání potomka rozvíjet, partnerem by jim měla být v první řadě pedagogicko-psychologická poradna, která nastíní postup a možnosti; žák či student může chodit na vybrané předměty do vyšších tříd, mít individuální studijní plán. Existuje i Mensa gymnázium pro intelektově nadané děti.

Zjistit výši IQ lze už od pěti let. Mimořádně nadaná bývají v průměru dvě dítky ze sta, jejich IQ se pak pohybuje nad hranicí 130. „Je fajn ratolet rozvíjet v oblasti, která jí jde a baví, ale zanedbávat by se neměly ani ty další. Setkávám se s rodiči, kteří jsou pyšní na dítko, jež umí ve čtyřech letech číst a počítat, ale stále ho oblékají, krmí... Sebeobsluha se jim zdá nepodstatná,“ zmiňuje psycholožka. Na jistých základech by se mělo lpět bez výjimky – ve dvou letech má dítě dokázat >

Jeden z nejúspěšnějších.

Ondřej Motlíček, momentálně student Matematicko-fyzikální fakulty UK v Praze, se v minulosti stal třikrát republikovým vítězem Logické olympiády. Nejtěžší bylo údajně vítězství obhajovat.

Prestižní, ale dostupné

Gymnázium Open Gate je jednou ze středních škol, jež se zaměřují na vzdělávání a rozvoj studijně nadaných dětí. Do lavic zde v minulém školním roce usedlo bezmála tři sta studentů. Devadesát devět z nich byli příjemci sociálních stipendií od rodinné nadace manželů Renáty a Petra Kellnerových. Ta umožňuje na Open Gate studovat i dětem z dětských domovů, pěstounské péče či rodin s nízkými příjmy.

Od založení gymnázia v roce 2005 získalo plnou či částečnou finanční podporu nadace již celkem 333 studentů. Díky tomu, že Open Gate nabízí studentům ubytování na studentských kolejích, mohou gymnázium v Babičích u Prahy navštěvovat mladí lidé z celé České republiky. Open Gate připravuje své studenty na mezinárodní zkoušku International Baccalaureate (IB) i na českou státní maturitu.

zacházet se lžící, ve třech se samo oblékat, v pěti si zavázat tkaničky a dospívající i dospělý by měl být schopen napsat dopis bez pravopisných chyb.

Psycholožka tvrdí, že v osobnosti dítěte se vyskytuje kromě nezpochybnitelného nadání i jistý handicap. To není neobvyklé. „Dítě může být matematicky nebo verbálně velmi talentované, přitom trpí poruchou pozornosti s hyperaktivitou či autismem. Někdy hovoříme o dvojí výjimečnosti. Toto je dobré zjistit včas, handicap může v běžných školních podmínkách totiž znemožňovat nadání, aby se projevilo,“ upozorňuje Pavla Koucká.

Osm olympiád ročně? Jistě!

„Jsem hodně soutěživý,“ přiznává Matthew Novák, patnáctiletý student gymnázia Open Gate v Babičích. On, stejně jako Ondra Motlíček, se opakovaně účastní Logické olympiády – zatím se mu podařilo

třikrát propracovat do celostátního finále. Letos by rád svůj nejlepší výsledek překonal. Soutěž však není jediná, která druhého nadšeného matematika oslovuje. Rád měří síly i ve fyzice, zeměpisu a dějepisu. Během roku stihá absolvovat až osm různých olympiád.

V Babičích Matthew studuje pátý rok a je tam nadmíru spokojen, i když denně kvůli vzdělání několik hodin dojíždí. „Tady můžu soupeřit s podobně nadanými, a to mě baví. Navíc se v naší třídě sešli opravdu skvělí studenti,“ míní nadšeně. Matthew podstoupil první testování IQ v šesti letech spolu s otcem; oba se hned poté stali členy Mensy.

„Spoustu vědomostí jsem získal sám, čist jsem uměl už asi ve třech letech, a miloval jsem hlavně Čtyřlístek. Na základní škole jsem dostával běžně úlohy pro děti o rok starší. Učitelka byla skvělá, posouvala mě dál, mohl jsem látku vysvětlovat i spolužákům,“ popisuje první roky ve škole sympatický mladík. V té době se jen pro radost naučil vlajky a hlavní města všech zemí světa. „V tomhle se naši nikdy moc nevyznali, ale obecně si s nimi skvěle rozumím, oba jsou vystudovaní strojaři,“ prozrazuje frekventant babického gymnázia.

„Rodiče by měli přiznávat své případné nedostatky a chyby, není třeba se snažit vypadat dokonale za každou cenu. Pro dítě to pak jednou nebude šok,“ radí psycholožka Koucká všem, kdo svým dětem přestává v jistém momentě – ve sféře vědomostí a obecného přehledu – stačit.

Studenta Open Gate, respektive jeho nabytých znalostí a umu, využívali i spolužáci a kamarádi. „Mně to nevadilo, naopak, byl jsem rád, že můžu být nápomocen,“ komentuje Matthew nejen vypracovávání úkolů pro vrstevníky. Kamarádů měl a má dost ve škole stejně jako v rodném Zelenči nebo v pražském volejbalovém oddíle, kde dvakrát týdně trénuje. Náročný studium bez obtíží ladí s přejezdy do sportovního klubu. Nevadí mu, že se vrací domů v osm večer, kdy ho ještě čeká plnění školních povinností. „Rodina si mě užije jen o víkend,“ říká mladík. To pak rád cestuje, mimo jiné i po zoologických zahradách, nebo se zbytkem rodiny pracuje na zahradě. „Flákat se taky umím, rád si jen tak lehnu a vypnu hlavu,“ zasní se blondák.

Jako malý toužil být popelářem, ale jak mu před časem řekl strýc, vzhledem k tomu, kde studuje, bude muset být minimálně vedoucím směny. Na vážné plánování budoucna je podle Matthewa ještě dost času. Méně ho zbývá k přihlašování na různé olympiády. Na tu Logickou je právě nyní ideální čas! □